

Festtale ved Jubilæumsfest 60 år for Åtoften

6. juni 2026/ Erik H. Nielsen Formand

Kære alle sammen,

Tillykke til os alle med, at vores bebyggelse kan fejre 60 års jubilæum. Der er jo også mange, der har boet her rigtig længe. Er der nogen der har boet her i 60 år? Hvor mange har boet her i 50 år eller mere? Det viser, at Åtoften er et dejligt sted for både unge som gamle.

Lad os lige gå 60 år tilbage, til 1960'erne.

60'erne var et ikonisk årti, hvor et stivnet samfund blev lukket op. Her skete en række kulturelle, organisatoriske, musikalske, kunstneriske, demokratiske, arkitekturmæssige, sociale og ligestillingsmæssige nydannelser, som var tiltrængte, og som stadig præger livet i dag. Disse ændringer var typisk skabt af ildsjæle

En **ildsjæl** er en person, der udviser en brændende entusiasme, engagement og stor begejstring for en bestemt sag. Det er ofte en person, der arbejder frivilligt og ulønnet for at fremme et formål, vedkommende brænder for, og som dermed gør en stor forskel for andre.

Her i Nivå byggede man noget nyt: en tæt lav bebyggelse udført som gårdhavehuse med adskilt kørende og gående trafik– det blev Åtoften. Denne form for bebyggelse var et alternativ til de endeløse parcelhuskvarterer og til etageejendomme, hvor udformning af fællesarealer var et problem.

Bebyggelsen tiltrak mennesker i 60'erne, som ledte efter alternativer til de konforme løsninger på en bolig. Åtoften var ikke blot en bolig, men en bebyggelse, hvor omgivelser og bolig hang sammen. **Det tiltrak mange af tidens ildsjæle, og Åtoften blev et attraktivt sted til trods for afstanden til København.**

For Nivå var langt væk.

- Der i 60'erne gik Hørsholmvejen, som motorvejen hed dengang, kun til Brønsholm, så det sidste stykke i bil var på landevejen. Bilisme var ikke vigtig for ildsjælene for dem var det offentlig transport.
- Og der havde vi jo Kystbanen, hvor man kunne komme til København på 30 minutter +/- nogle minutter. Det var med MY diesellokomotiv, og det

kunne høres, når det startede fra Nivå Station: Brrrrrr. Og den sorte dieselmøg væltede op. Men der kom også røg fra passager-vognene for dengang måtte man ryge i toget. Og røget blev der. Vi taler jo om ildsjæle, så der skulle ild på smøgen. Helt galt blev det, da mange arbejdspladser indførte rygeforbud. Så skulle der ryges igennem fra Nivå til Nørreport.

Kystbanen har altid været et yndet emne at diskutere for præcision aldrig har været Kystbanens stærke side. Man har ellers prøvet meget for at forbedre præcisionen gennem tiden, men jernbanedrift er svær at styre:

- Der kom hurtige gennemgående tog og bumletog alle med stop i Nivå, det hjalp ikke noget
- Banen blev elektrificeret som en af de første, det hjalp heller ikke
- Så lagde man køreplanerne sammen med togene i Skåne, Sverige, det blev til Øresundstog, og det hjalp heller ikke, men det var svenskernes skyld.
- Så lagde man det sammen med tog på Sjælland, det hjalp heller ikke
- Nu taler man om S-tog, men man kan jo høre i radioen hvor til S-togene er aflyste, så det virker heller ikke.
- Det seneste løsningsforslag fra DSB's direktør er, at man kan ændre køreplanen og køre med færre tog. Tænk at kunne blive DSB direktør med en sådan klogskab.
- Næh, jernbanedrift er svære at styre!

Lad os lige tale om hvad der er sket i Åtoften i de 60 forgangne år.

Der i 60'erne var det typisk unge mennesker i 20'erne og begyndelsen af 30'erne med små børn, der flyttede hertil.

Blandt ildsjælene var der mange **diskussioner, om hvilke projekter, man skulle lave**. Det gjaldt om at få flest mulige med i beslutningerne, og dengang var der ikke noget Internet eller emails, så man lavede en husavis, som man fremstillede på en spritduplikator og delte ud til alle beboere. Ildsjælene har sat sit præg på Åtoften i 60 år:

- I 1971 fik man anlagt **Grønningen** som en stor legeplads med volde, broer, gynger, legehuse for de mange børn og selvfølgelig en bålplads for de voksne. Det var en stor succes, der blev holdt Børnedag, med boder og sport. Vores piger havde en tompola bod med et skilt, hvor der stod "Gevind hver gang".

- I Åtoften startede man en **filmklub for børn**, og den blev senere til Nivå børnefilmklub, der stadig eksisterer.
- Man kom sammen på kryds og tværs i arbejdsgrupper, til fester, og om sommeren tog mange af beboerne **sammen i bus til en campingplads i Sydfrankrig** og boede der tæt sammen i en teltlejr.
- Men det er ikke kun jernbanedrift, der er svært at styre. En anden er **seksualdriften**. Da Merete og jeg flyttede hertil i 1975, havde vi lidt svært med at finde ud af, hvor folk boede. For ham, der boede der, var flyttet ind med hende derovre og hendes mand boede nu der. Det var svært at styre seksualdriften. Det var tæt samvær og romantikken blomstrede.
- Men over de 60 år er romantikken dampet lidt af. Bestyrelsen overvejer derfor, om vi skal lave et arrangement for at booste romantikken. Det kunne være med Sofie Linde og Joakim Ingvarsen med inspiration fra **Hotel Romantik lege**. Vi kunne f.eks. udstyre kvinderne med plastik bue og pil, så de kunne skyde en fritgående mand.

Man fandt dog hurtigt ud af i løbet af 70`erne, at ideer fra ildsjæle og romantik var ikke nok. **Der skulle struktur på**. I en tæt lav bebyggelse af ejerboliger kræves det, at man må organisere sig for at bebyggelsen kan vedligeholdes og videreudvikles på en hensigtsmæssig måde. Vi fik dannet den struktur, vi har i dag med en bestyrelse og nogle aktive arbejdsgrupper. Alt sammen på frivillig basis, men med en formel beslutningsstruktur.

- Også på de mere tekniske områder blev der udført forbedringer. Efter Oliekrisen i 1973 fik vi i 1975 varmemålere i hvert hus, så varme udgiften blev betalt efter forbrug og ikke bare efter m². Senere blev de udskiftet til mere præcise målere om med udgaver, som levede op til EU krav.
- 1982-85 fik vi anlagt vor egen **tennisbane** på en del af parkeringsarealet - en bedre udnyttelse af dette areal.
- Vi fyrede med **dieselolie** i Varmecentralen, og gik så over til naturgas i 1985 og i 1993 til **fjernvarme** fra Helsingør Fjernvarme værk, som i dag leverer billig og klimavenlig varme.
- Det betød så, at vi ikke havde brug for en hel varmecentral, kun et mindre varmeveksler anlæg.

Så kom ildsjælene i gang igen:

- Varmecentralen blev med frivillig arbejdsindsats ombygget til **Fælleshus** i 1994. I 2001 blev gården overdækket, og i 2003 blev køkkenet

moderniseret, og senere kom der akustik forbedrende plader op, der kom projektor og musikanlæg i 2017.

- Det blev rammen om en masse kulturelle aktiviteter i fælleshuset, film, foredrag, fællesspisning, cafe arrangementer til gavn for alle beboere i Åtoften. Det var godt set af disse ildsjæle.
- Senest i 2018 blev skorstene revet ned som symbol på denne forandring fra varmecentral til Fælleshus.

Vi har hele tiden tilstræbt, at Åtoften følger med tiden, og at Åtoften **ikke** skulle blive en anakronisme, eller et museum:

- I 2019 fik vi fibernet for hurtig **internet adgang** til en gunstig pris og fuld adgang til alle tv-kanaler.
- I erkendelsen af at beboerne bliver ældre fik vi også i 2019 en **hjertestarter** sat op.
- I 2020 fik vi de første **ladestandere** sat op på parkeringspladserne, og nu er 35 beboere tilmeldt til at kunne lade nemt og billigt.

Og hvad er Åtoften så i dag.

Ane Cortzen, som er kendt fra DR1 serien: "Er der mon en arkitekt til stede", boede i Åtoften frem til hun var seks år, og hun besøgte os i 2025 og holdt et oplæg:

Hun fortæller *"Ja, jeg husker Åtoften med stor veneration. Og stedet har nok præget mig og mit virke langt mere, end jeg egentlig var klar over. Jeg boede jo - uden at vide det - i noget af det allerførste tæt-lav bebyggelse i Danmark."* Hun sagde også, at de muligheder for udfoldelse, der er i Åtoften finder man ikke mange steder i dag. Man kunne som barnbare løbe ud, så var der nogen at lege med.

Realdania har lavet undersøgelse om, hvad der betyder noget for livskvalitet for ældre. Og det vigtigste er social samvær.

Det, at man i Åtoften kan gå ud af sin dør og spontant møde mennesker, man kan snakke med giver socialt samvær.

- Uanset om man skal ud til bil, over med skrald kan man få en snak med en nabo. Det er noget af det vigtigste for livskvaliteten. Det oplever man ikke i en opgang, eller hvis man bare går ud i en carport og kører væk.

- Så Åtoften har **et langtidsholdbart design**, som har haft stor værdi for børns udfoldelse, men også for livskvaliteten for ældre.

Vi spørger ofte, hvorfor vi ikke kan få **flere unge børnefamilier** til at flytte til Åtoften. Svaret er måske i virkeligheden, at Åtoften har et så langtidsholdbart design, at det passer godt til alle aldersgrupper, og os, der har boet her i 50 år eller mere, vi vil derfor ikke flytte!

Det med det langtidsholdbare design skyldes også, at ildsjæle gennem tiden har gennemført ændringer, så Åtoften er fulgt med tiden.

Dertil kommer så, at ildsjæle gennem de 60 år har gennemført forskellige kulturelle aktiviteter, der skaber sociale fællesskaber.

Denne udvikling holder vi fast i:

- Nu har vi fået en ny grøn plan med forslag til forskellige tiltag til forbedringer af de grønne arealer.
- Der arbejdes på at lave et værksted i Fælleshusanlægget
- Til august kommer der en bridge mulighed i Fælleshuset.

Vi skal blive ved med at sikre, at **Åtoften følger med tiden** også selv om beboerne bliver ældre og ældre. Åtoften skal ikke være et refugium, men et sted, **hvor man kan dø ung i en høj alder**.

Vi har fortsat brug for nye ildsjæle, mange af de oprindelige ildsjæle er her ikke mere. Men når vi får en ny bymidte, med en ny skole, og med den pragtfulde natur omkring os, så skal vi med tiden nok tiltrække nogle flere yngre ildsjæle til Åtoften.

Jeg har set en liste over bestyrelsesmedlemmer i bebyggelse, siden 1968. Det er meget imponerende, at så mange har været aktive og taget deres tørn i en periode, og været med til føre Åtoften fremad. Jeg håber vi kan fortsætte på samme måde fremover.

Tak til alle jer, der har været med til at skabe **det langtidsholdbare Åtoften**, vi har i dag, lad os udbringe en skål for et længe leve Åtoften.